

ЗМІСТ

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Глішова О. Інклюзивне освітнє середовище закладу дошкільної освіти	7
Котляр С. Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних закладах освіти	10
ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	

Авраменко У. Swot-аналіз соціально-педагогічної роботи з сім'ями в інклюзивних школах	15
Босенко М., Колесник Л. Використання інноваційних технологій в організації навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами	20
Захарова Н. Раннє втручання: нормативно-правовий аспект	22
Захарова Н., Сердюченко А. Раннє втручання як актуальна соціальна проблема	27
Онищенко С. Робочі зошити в умовах дистанційної освіти учнів в інклюзивному середовищі	31
Письмак О., Сиротинська М. Програма трудової реабілітації осіб з інвалідністю	34
Савченко Л. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами	42
Шевченко С. Соціально-психологічні фактори ефективної реабілітації осіб з обмеженими можливостями	48

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У СИСТЕМІ ПОРІВНЯЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Олійник І. До питання професійної підготовки соціальних працівників	54
Нагорна А. Підготовка фахівців соціальної сфери до роботи в системі сексуальної освіти	58

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ І СФЕРИ ОСВІТИ

Бородіна О. Освіта впродовж життя – вимога сьогодення	64
Калаур С. Неперервність професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в системі коледж-університет як вимога часу	68
Кобюк Ю. Проблеми професійного становлення і розвитку майбутніх вчителів початкових класів	72
Малютіна Н., Москальова Л. Ефективність тренінгової роботи з педагогічними працівниками	75
Рідкодубська Г. Професійна мобільність в структурі професійного розвитку майбутнього фахівця соціальної сфери	81
Самко А. Проблема освіти дорослих у контексті наукової спадщини С. Гончаренка	84

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ У МОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Багрій В. Роль та взаємозв'язок саморозвитку та самовиховання у розвитку особистості	89
Гаврус Н., Попівща Н. Формування основ професійної компетентності фахівця соціальної сфери в умовах закладу вищої освіти	93
Келемен А. Формування педагогічної культури майбутніх соціальних	99

працівників: теоретичні та практичні аспекти	
Копил Д., Попова А. Сучасні тренди проведення профорієнтаційної роботи у діяльності соціального педагога	104
Котляр В. Твори художньої літератури і мистецтва як педагогічні засоби викладання	110
Лісна-Міськів Н. Психолого-педагогічні аспекти підвищення мотиваційної спрямованості та розвитку позитивного ставлення студентів до навчання	113
Михайленко Н. Формування гендерної компетентності фахівця із соціальної роботи як необхідна складова підготовки до професійної діяльності	118
Олійник К. Роль дидактичних ігор у формуванні риторичної культури майбутніх соціальних працівників	121
Петровська К. Формування основ проектної компетентності майбутніх надавачів соціальних послуг в умовах закладу вищої освіти	125
Петровська К., Сердюченко А. Формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до неформальної освіти в межах формальної освіти	131
Романовська Л. Ммісце та роль консультування у професійній діяльності майбутнього соціального працівника	134
Тургенєва А., Шалупня Є. Організація діяльності соціального педагога та органів самоврядування здобувачів освіти: прикладний аспект	139
Сеага Семмі Потреба цілеспрямованої діяльності з підлітками, що мають підвищений рівень агресії	146
Човган О. Потенціал тренінгів у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників	150
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	
Аверіна Д., Вербець В. Методи боротьби з боулінгом	155
Бриндіков Ю. Шляхи зародження та попередження булінгу	161
Голова Н. Соціально – педагогічні аспекти роботи соціального працівника з молоддю схильною до асоціальної поведінки	169
Демиденко Н., Москальова Л. Соціально-педагогічний супровід дітей-сиріт як актуальна проблема сьогодення	173
Дибко К. Соціально – педагогічні аспекти соціально захисту вразливих верств населення в сучасних реаліях	177
Єр'оміна Л., Познякова А. Роль тьютора у соціальному житті учнів	182
Єр'оміна Л., Чудакова В. Сім'я як інститут соціокультурного розвитку дитини . .	184
Кашкар'ова Л. Програма профілактики булінгу в закладах загальної середньої освіти	188
Кириліна О., Чабан Н. Походження тьюторської діяльності та реалії сьогодення.	195
Коляда Т., Солонська А. Арт-терапія як засіб корекції страхів у дітей старшого дошкільного віку	198
Кузьменко В., Нечет О. Тьюторський супровід в початковій, середній та старшій школах	201
Магомедова Я., Мільчевська Г. Формування просоціальної поведінки неповнолітніх, які знаходяться в конфлікті з законом в умовах ювенальної пробації	204
Мільчевська Г., Шевченко Ю. Тьюторський супровід як технологія відкритої освіти	210

Г. Мільчевська,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольського державного педагогічного університет ім. Б. Хмельницького

Ю. Шевченко,

кандидат педагогічних наук, директор
(КЗ Василівська гімназія «Сузір'я» – ЗОШ 1-3 ступенів),

УДК 37.091.21:005.963.2

ТЮТОРСЬКИЙ СУПРОВІД ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ

У матеріалах висвітлено основні причини, що зумовлюють потребу запровадження технологій тьюторства у практику освітніх установ; з'ясовано етапи реалізації тьюторських технологій. Авторами вказано, що ключовою характеристикою такої освіти стає не лише передача знань і технологій, а й формування творчих компетентностей, готовності до перенавчання», «вміння навчатися упродовж усього життя, вибирати і оновлювати професійний шлях».

Ключові слова: технологія, тьюторський супровід, освіта.

The main reasons for the need to introduce tutoring technologies into the practice of educational institutions are highlighted in the materials; stages of implementation of tutorial technologies are found out. The authors state that the key characteristic of such education is not only the transfer of knowledge and technology, but also the formation of creative competences, readiness for retraining", "the ability to learn throughout life, to choose and update the professional path.

Keywords: technology, tutoring, education.

Аналізуючи науково-педагогічні доробки з даної тематики нами було виділено три основні причини, що зумовлюють потребу запровадження технологій тьюторства у практику освітніх установ: по-перше, це наявність завдань, що встановлені освітою сьогодення, що передбачає в рамках формування принципово нової системи безперервної освіти «постійне оновлення, індивідуалізацію попиту і можливостей його задоволення». При цьому ключовою характеристикою такої освіти стає не лише передача знань і технологій, а й формування творчих компетентностей, готовності до перенавчання», «вміння навчатися упродовж усього життя, вибирати і оновлювати професійний шлях»; по-друге, «хлопці повинні бути залучені до участі у дослідницьких проєктів, творчих занять, спортивних заходів, в ході яких вони навчаються винаходити, розуміти і створювати нове, бути відкритими і здатними висловлювати власні думки, вміти приймати рішення і допомагати один одному, формулювати інтереси і усвідомлювати можливості; по-третє, тьюторській супровід є важливим завданням у посиленні виховного потенціалу школи, забезпеченні індивідуалізованого соціально-педагогічного супроводу кожного учня.

Говорячи про технології тьюторського супроводу ми, перш за все, говоримо

про ті технології, що допомагають тьютору організувати роботу з особистим інтересом (потребою) учня і спрямуванням індивідуального інтересу підопічного в ініціювання конкретної діяльності, що можлива або як освітня або соціальна проба учня. Ці завдання ефективно вирішуються за допомогою технологій відкритої освіти (технології проектування, дослідницькі методи, дебати, освітній туризм, портфоліо, розвиток критичного мислення при читанні і листі, творчі майстерні, кейс-стаді, технології відкритого простору (ТОП), соціокультурні гри, робінзонада і тощо). Але в арсеналі тьютора є і цілий пакет технологій, що активно використовуються в педагогічній психології (питально-відповідні технології, технології рефлексивних сесій, технології активного слухання, технології модерації тощо). Однак ключовим інструментом тьютора можна назвати питання і вміння тьютора з ним працювати.

Крім цього, значною підтримкою у діяльності педагога-тьютора можуть бути наступні технології: «Горизонти» (створення умов для формування образу майбутнього, організація цілепокладання в освіті, прояв наявних сильних сторін і точок зростання в досягненні мети); «Дзеркала» (створення умов для рефлексивно-аналітичної діяльності, форми організації освітнього процесу, відкриті форми організації моніторингу, методи автентичного оцінювання); «Бумеранг» (методики співвіднесення цілей і результатів, відкриті форми моніторингу поточних результатів);

«Виклики» (дії в ситуації невизначеності, створення ситуації подолання, проектування зони найближчого розвитку); «Рефлексія» (аналіз способів побудови реалізації та оцінки індивідуальної освітньої програми, проектування перспектив).

Особливість тьюторських технологій полягає ще і в тому, що вони дозволяють тьютору посилити індивідуальний ресурс підопічного зовнішніми (соціальними) ресурсами, тобто тьютор стає своєрідним «посередником» між підопічним і можливостями «світу», «соціуму». З приводу етапів реалізації тьюторських технологій у наукових працях вчених їх вказано чотири: діагностично-мотиваційний – спочатку тьютор дивиться на дитину, її мотиви, таланти, інтереси, слухає що б вона хотіла робити, знати, вміти; наступний – проектний: прописується освітній запит, третій етап

– етап реалізації, що полягає у наступному: підключаються всі наявні внутрішні і зовнішні ресурси: самоосвіта через книги, он-лайн ресурси, пояснення тьютора, батьків, викладачів-предметників..., соціальний зміст – клуби, секції, гуртки тощо; і завершальний етап – аналіз, де важливим елементом є рефлексія дитини і аналіз кожного із попередніх етапів.

Таким чином, провідною ідеєю реалізації технологій тьюторського супроводу є перетворення програм на засіб, а не мету освіти. У подальшому нами заплановано розробити тренінгові вправи для майбутніх фахівців соціальної сфери, що сприятимуть оволодінню знаннями з технологій тьюторського супроводу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інтерактивні методи навчання: навчальн. посіб. / [за заг. ред. П. Шевчука і П. Фенриха]. – Щецін: видавництво WSAP, 2005. – 170 с.
2. Карпенко О.Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота»: [навчально-методичний посібник]. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.